

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 12-50, za ino-
zemstvo D 20-50, dostavljen na dom
D 14—, na izkaznice D 12-50.
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilni
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odpove. — Rokopis se ne vrača.

TABOR

Leto: IV.

Maribor, sobota 26. maja 1923.

Številka: 117

Ob dvanajsti uri! Ministrska seja o vladni izjavi v skupščini.

Trst, 22. majnika.

(n. n.) — Iz Beograda in Rima prihaja
vest, da se 25. tm. *) zopet snide in sicer v
Rimu paritetna komisija, ki ima nalogo,
da izvrše določbe svetomargeritskih kon-
vencij, kolikor jih je ostalo neizvršenih
na njenem zasedanju v Opatiji. Istočasno
s to komisijo pa se snide tudi v Rimu ko-
misija za sklenitev trgovinske pogodbe
med Italijo in Jugoslavijo.

Kakor se je poročalo svoječasno, je
delo za sklenitev trgovinske pogodbe že
lepo napredovalo in stojimo torej tik
pred zaključkom pogajanj. Kakšna bo
vsečina te pogodbe, je do danes v resnici
še popolna tajnost, kajti niti jugosloven-
ska niti drugače tako gostobesedna itali-
janska javnost se nista doslej bavili s
tem vprašanjem, tako da se zdi popolno-
tem upravičeno mnenje tistih, ki pravijo,
da homo nekega lepega dne postavljeni
pred dovršeno dejstvo, ne da bi vedeli,
kako in kaj, in da bo potem pač prepozno
prihajati s kritiko, ko se ne bo dalo nič
več popraviti. Kdo ho pri tem potegnil
krajši konec, je za tistega, ki le kolikaj
pozna italijanski značaj, popolnoma jas-
no, kajti da bi italijanska javnost, ki je
brez dvoma dobro poučena o poteku do-
sedanjih pogajanj in dobičku, ki za bo
donašala nova pogodba Italiji, molčala,
če bi se kazali za Italijo slabi uspehi, je
popolnoma izključeno. Italijanski molk je
najboljši dokaz, da bo tisti, ki bo imel
oderuški del dobička od te pogodbe, pač
Italija in da bo zopet Jugoslavija tista,
ki bo obrnjazena.

Ali kaj hočemo? Navadili smo se že
takih izidov mednarodnih pogajanj in bi
bilo vsako razburjanje zaradi njih po-
polnoma odveč, ker itak ne pomaga nič.
Zato tudi nimam namena, da bi se dalje
bavil s tem vprašanjem, temveč sem le
hotel ob tej priliki opozoriti jugosloven-
sko javnost na neko silno važno vpraša-
nje, za katero nudijo sedanja pogajanja
za sklenitev trgovinske pogodbe med
Italijo in Jugoslavijo edino, prav zadnjo
priliko, da se reši na kolikortoliko ugo-
den način. Gre namreč za vprašanje iz-
menjave onih ogromnih zneskov predvoj-
nih aK, ki jih imajo naše primor-
ske zadrage naložene pri jugoslovenskih
zadružnih centralah in drugih denarnih
zavodih, vprašanje, ki se brez medseboj-
nega sporazuma obeh vlad ne da rešiti
brez največje škode za obojestransko na-
rodno gospodarstvo.

Italijanska vlada je predvojne avstrijs-
ske krona na svojem lastnem ozemlju
izmenjala po 60% ključu, ni pa dovolila
prenosa vlog, ki so jih ob času izmenjave
imale naše primorske posojilnice, zadrage
in drugi taki zavodi v Jugoslaviji. Te
vloge znašajo nad 17 in pol milijona
kron, kar pomenja po 60-odstotni lirske iz-
menjavi nad 11 milijonov lir. Če bi se pa
te vloge izmenjale po ključu, kakor ga
določa senžermenska mirovna pogodba,
ki je nekaj višji kot 56 lir za 100 kron, bi
zneslo to okoli 10 in pol milijona lir. V
današnji jugoslovenski valuti pomenja to
toliko kot nad 50 milijonov dinarjev, to-
rej svoto, ki je naravnost nezmagljiva za
prizadete zavode v Jugoslaviji, to se pra-
vi, v Sloveniji, ker razun malenkostne
vloge 110.000 kron, ki leži pri Prvi hrva-
tski štedionici v Zagrebu, leži ves ta denar
pri zadružnih centralah in drugih denar-
nih zavodih v Sloveniji. Nekateri teh
zavodov bi morali naravnost likvidirati,
če bi morali izplačati te vloge po zgoraj
omenjenem ključu.

Kar se tiče naših primorskih zavodov,
ki imajo take vloge na oni strani meje, je
stvar popolnoma jasna: oni so upniki in
imajo vso pravico, da zahtevajo izplači-

*) Po najnovejših vestih je sestanek
zopet odložen. Op. ured.

„Sijajno“ gospodarstvo vlade.

Beograd, 25. maja. Sinoči se je sestal
ministrski svet in razpravljal med dru-
gim tudi o delu v Narodni skupščini. Na
tej seji se je nekoliko spremenilo besedi-
lo vladne izjave, katero bo podal v parla-
mentu ministrski predsednik g. Pašić, ka-
kor hitro bo izvoljen definitivni skup-
ščinski predsednik.

Zanimiva je bila razprava o nikljastem
drobižu, ki ga je vlada svojčas naročila
v znesku 25 milijonov. Za izdelavo tega
drobiža je vlada izdala veliko več kot
znaša njegova nominalna vrednost, tako
da je nastala diferenca 50 milijonov di-
narjev. Od te difference je vlada že izpla-
čala 30 milijonov, ostalo pa bo poravnala
prejkomogoče.

Naše delegacije na potu k pogajanjem v Rim.

Beograd, 25. maja. Sinoči je odpo-
tovala v Rim naša delegacija v paritetni
komisiji. Včeraj od 10.—13. ure se je vr-
šila zadnja konferenca pod predsedstvom
zunanjega ministra Ninčiča. Prisostvoval
je tudi pooblaščen minister Nešić. Na tej
konferenci je dobila naša komisija zadnja
navodila glede pogajanj z Italijo. Dele-
gacija za trgovinsko pogodbo bo odpoto-
vala čez par dni.

Beograd, 25. maja. »Politika« poro-
ča: Italijanski poslanik na našem dvoru

g. Degrotti je predvčeršnjim popoldne
posestil pooblaščenega ministra Ljubo Ne-
šića, pomočnika ministra zunanjih zadev.
G. Degrotti je v imenu svoje vlade spo-
ročil, da je v Rimu vse pripravljeno za
delovanje mešane komisije, ki bo na-
daljevala v Opatiji započeta pogajanja. G.
Nešić je sporočil italijanskemu poslani-
ku, da je naša delegacija že pripravljena
za odhod v Rim.

Kaj je s sestankom Ninčič—Mussolini?

Beograd, 25. maja. Nekateri listi so
prinesli vest, da se bosta sestala tekem
meseca junija v Benetkah ali v Zadru
italijanski ministrski predsednik Musso-
lini in naš zunanji minister dr. Ninčič.
»Preporod« se je tozadevno informiral v

ministrstvu zunanjih zadev, kjer so mu
povedali, da dr. Ninčič še ni prejel pova-
bila k sestanku z Mussolinijem in da
vlada sploh še ne ve ničesar o tem se-
stanku.

Veliki nemiri v Poruhrju.

Komunisti more, ropajo in požigajo.

Geisenkirchen, 23. maja. Danes
so tukaj izbruhli veliki nemiri, ki so se
končali s krvavim bojem. Komunisti so
zasedli policijsko predsedstvo in izobe-
sili na poslopje rdečo zastavo. Med bo-
jem je začelo poslopje goreti. Nadalje so
zasedli nekoliko trgovin in gostiln. Koli-
kor je bilo mogoče doslej ugotoviti, je v
teh bojih padlo 5 oseb, 56 pa jih je bilo
ranjenih. Med ranjenci je več kot polovi-
ca takih, ki so prišli od zunaj tukajšnjim
komunistom na pomoč.

K temu dogodku poročajo še sledeče:
Če bi se komunistom posrečilo zažgati
poslopje geisenkirchskega policijskega
ravnateljstva, bi utegnile nastati strašne
posledice, ker v mestu ni požarne bram-
be. Vstajši so se zadovoljili s tem, da so
poslopje izropali in vpepelili vse policijs-
ke akte. Delavstvo je po večini nezado-
voljno s komunističnim nasilnim posku-
som in bo danes zavzelo svoje stališče.
Policijsko predsedstvo je danes, 24. ma-
ja še vedno v oblasti komunistov. Mest-

na uprava je zopet začela poslovati. Med
prebivalstvom je opaziti velikansko raz-
burjenje. Županov namestnik je protesti-
ral pri francoski oblasti proti aretaciji
članov civilne mestne brambe in proti
dejanskim napadom na redarje.

Včeraj so komunisti izropali zopet ne-
koliko trgovin z živili. V prošli noči sta
umrla dva ranjenca, s čimer se je število
smrtnih žrtev povečalo na sedem.

Dortmund, 24. maja. Včeraj zve-
čer so komunisti demonstrirali po mestu
in so napadli policijsko postajo, strelja-
joč na policijske organe. Težko ranjeni so
bili 4 policijski uradniki in šofer policijs-
kega avtomobila. Od komunistov je bilo
ranjenih 23 oseb. Ob 11. uri noči si je
policijska zopet pridobila oblast in začela
komunistične rebele razoroževati.

Drugo poročilo zatrjuje, da so se zo-
pet novi zadružni rudniki priključili
stavkajočim. Ranjenih je bilo 30 oseb, od
teh jih je 20 že umrlo.

Blagovni promet z Ogrsko.

Budimpešta, 24. maja. Komunike
južno železnice javlja, da je odprt ogrsko-
jugoslovenski blagovni promet v vago-
nih tudi čez Virovitico—Bares.

Iz angleške vlade.

London, 24. maja. Kabinet ostane v
splošnem nespremenjen. Bivši zakladni
minister Sir Rober Horne je mesto od-
klonil.

Kriza v francoski vladi.

Pariz, 24. maja. Senat je predlog vla-
de na obtožbo komunistov odklonil z 148
proti 104 glasovom. Vsled tega je vlada
na Poincaréjev predlog podala demisijo,
ki je pa predsednik Millerand ni sprejel.

Ruska nota angleški vladi.

London, 24. maja. Krasin je izročil
Curzonu odgovor sovjetske vlade. Nota
predlaga takojšnji sklep pogodbe, ki bi
dala Angliji do sklepa mednarodne komi-
sije ribiško pravico. Sovjetska vlada bi
dala za usmrnitev britanskih podanikov
odškodnino. Odklanja pa obdolžitve, da je
kršila angleško-ruski trgovski dogovor.

London, 24. maja. Danes se je pod
predsedstvom Baldwina vršila seja kabi-
neta, ki je razpravljala o ruski noti. — V
oficijelnih krogih trde, da bo odgovor an-
gleške vlade spravljen.

Napetost med Grčijo in Turčijo.

London, 24. maja. Izredna seja sveta
komisarjev v Angori je sklenila, da mora
Grčija plačati odškodnino, ker se sicer po-
gajanja v Lausanni takoj prekinajo. Ako
pride do preloma, bo angorska vlada na-
prtila odgovornost zaveznikom.

London, 24. maja. Iz Aten poročajo:
Tu vlada mnenje, da vojna ni izključena.

Produktne borze 24. maja. Novosa-
ska in beograjska blagovna borza radi
praznikov sv. Cirila in Metoda niste po-
slovali. — Zagreb: v Din. po 100 kg po-
stavno baška odn. vojvodliska postaja:
pšenica 440—450, koruza rumena 200—
205, bela 290—300, rž 360—370, ječmen za
pivovarne 320—340, za krmo 295—305, oves
290—297,50, moka pšenična 0: 675—705, 2c
650—680, 2c 625—655, tendenca mirna.

lo po zgoraj označenem izmenjavnem
ključu. Od italijanske vlade morejo le še
zahtevati, da jim izpopolni izmenjavo do
60 odstotkov, kakor je izmenjala krona
na svojem lastnem ozemlju. Seveda pa
pomenja to vprašanje v svoji nerešenosti
zanje velikanske težave. Mali podeželski
zavodi ne razpolagajo z velikimi sredstvi
in trpe danes vsled tega, ker so njihove
vloge še vedno neizmenjane, veliko škodo.
Pomisliti je treba, da znašajo že samo
obresti, če se računajo po 4%, v štirih
letih okoli treh milijonov lir, ne glede na
to, da bi naše zadrage, če bi imele ta de-
nar na razpolago, lahko dobivale za nj
najmanj po 7 ali 8-odstotne obresti, kar
pomenja nad pet milijonov lir škode. Ker
so imeli nekateri zavodi skoraj vso razpo-
ložljivo glavnico naloženo v teh vlogah,
so ostali danes takorekoč brez sredstev in
stoje naravnost pred likvidacijo. Rešitev
vprašanja izmenjave je torej nujno po-
trebna, če se hoče rešiti naše primorsko
zadružništvo drugače neizogibnega po-
loma.

In sedaj ob pogajanjih za sklenitev
trgovinske pogodbe med Italijo in Jugo-
slavijo, je edina prilika, da se reši to
vprašanje na tak način, da ne bo prehudo
zadeto obojestransko narodno gospodar-
stvo.

Italijanska vlada se bo v tem vpraša-
nju gotovo postavila na stališče, da ona ni
dolžna plačevati dolga jugoslovenskih
zadružnih central in drugih denarnih za-
vodov primorskim zadrugam, ali beo-
gradska vlada bi mogla potem pogajanja
brez dvoma doseči, vsaj kolikortoliko u-
godne izplačilne pogoje. Če je italijanska
vlada pri pogajanjih v Santi Margheriti
oziroma pozneje v Rimu pristala na to,
da je dala na razpolgo 16 milijonov lir za
pokritje škode, ki sta jo imela pri izme-
njavi dva bančna zavoda, bi se pri seda-
njih pogajanjih menda vendar tudi dal
doseči kak prispevek italijanske vlade v
imenu izmenjave tega denarja, ki vendar
ves prihaja v dobro italijanskim držav-
ljanom. Ker stoji na čelu jugoslovenske
delegacije isti dr. Otokar Rybač, ki je
vodil tudi pogajanja za odškodovanje o-
nih dveh bančnih zavodov, mu sedaj men-
da vendar tudi ne bo težko z enako verno
zastopati koristi drugih, za narodno go-
spodarstvo brez dvoma še važnejših de-
narnih zavodov, zadružnih central itd.
v Sloveniji in naših primorskih zadrug,
ki so temelj vsemu narodnemu gospodar-
stvu in ž njimi vsemu narodnemu življe-
nju našega naroda v Italiji.

Sedanja pogajanja za sklenitev trgo-
vinske pogodbe med Italijo in Jugoslavi-
jo so edina, zadnja prilika, da se reši to
vprašanje na način, ki bi zadovoljil obe
strani. Ako se zamudi ta prilika, bo za-
mužena za vedno, in posledice bodo po-
gubne za obe strani. Prvi udarec bo za-
del naše primorske zadrage, ker bodo
zlasti manjši med njimi ostali popolnoma
brez denarnih sredstev in jim bo likvi-
dacija neizogibna, potem pa pride udarec
tudi za prizadete zavode v Sloveniji, ter
bodo končno morali izplačati naše pri-
morske vloge po izmenjavnem ključu. Ki
bo za marsikoga med njimi pomenjal tu-
di polom.

Vlada v Beogradu je dolžna, da sfori
vse, kar je v njeni moči, da se to vpra-
šanje reši ugodno, in bije že dvanajsta
ura! Zadnji čas je, če ne, bo prepozno in
posledice bi bile strahovite!

Ljudska knjižnica Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrčkih od 18.—1/2 20. ure
mladin. oddelek ob sobotah od 18.—19. ure

Politične vesti.

Nemško-klerikalno zavezništvo.

Novosadski »Deutsches Volksblatt« od dne 24. tm. št. 1054 objavlja:

Der deutsche Klub wird im Parlament mit den Klerikalen und Muselmanen eine gemeinsame Aktion einleiten.

Belgrad, 23. Mai. In Angelegenheit des Pettauer Vorfalles werden die Deutschen und Klerikalen eine gemeinsame Aktion einleiten, damit sich derartige Zwischenfälle in Zukunft nicht mehr wiederholen.

—□—

* Klerikalci v obljemu z Nemci. Nič novega ne povemo, če konstatiramo vedno znova tesno prijateljstvo naših klerikalcev in Nemcev. Saj je iz vsake številke »Straže« razvidno, da ščiti nemške izjave, ki pod nedolžno firmo kulturnih prireditev uganjajo nemško-nacionalne demonstracije. Ptujski Nemci so že od nekdaj znani kot najzagrizenejši hujšaki in jasno je, da so slavje svojega Männergesangvereina priredili kot — politično demonstracijo. Dokazano je, da so izzivali. A »Straža« lomi zanje zopet svoje kopje. Najznačilnejše pa je poročilo novosadskega nemškega organa »Deutsches Volksblatt«, ki pravi, da bodo v zadevi ptujskih dogodkov Nemci in klerikalci uvedli skupno akcijo v parlamentu. Registriramo to brez nadaljnjega komentarja.

* Zadnji Radičev govor je našel v italijanskih listih simpatičen odmev. Naravno. Saj bi oživotvorjenje Radičevih političnih nazorov bilo voda na italijanske mline. Eden list vidi v Radičevem govoru alternativo: ali hrvatska republika ali konec Jugoslavije. Drugi vidi v njem obsodbo »srbske prepotentnosti« in izjavo za Italijo. To treba pribiti v nadaljni dokaz, da je Radičeva politika na korist — tujim državam.

* Sestanek Mussolini - Ninčić. V političnih krogih v Rimu se govori o potrebi sestanka min. predsednika Mussolinija in ministra za zunanje zadeve kraljevine SHS dr. Ninčića. Govori se tudi, da so v to svrhu storjeni že potrebni koraki. Sta dva načrta: ali sestanek obeh državnikov v Benetkah ali pa v Zadru. Sestanek bi se imel vršiti meseca junija. Kasneje bi Mussolini vrnil obisk, čim bi bile doleže rapalske in samargerijske pogodbe izvršene. V tem slučaju bi prišel Mussolini jeseni v našo kraljevino.

Proglas slovenski javnosti!

Jugoslovanski in še posebej slovenski javnosti sporočata Odbor za prenos v Judenburgu vstreljenih vojakov in Odbor za prenos kosti Ivana Endlicherja, da sta s soglasnimi sklepi na svojih sejah sklenila združiti doslej ločeni akciji in izvesti istočasno prevoz in pogreb za našo svobodo padlih in umrlih junakov.

Poslednji pozdrav.

Spisal Ptujski.

(Konec.)

V lenih trudnih očeh je zablistalo nekaj, kakor vlaga, kajti v izsušenih žlezah ni bilo več solza.

Obrnila se je k možu, ki je stal nem, solzami v očeh ob vznožju postelje.

»O, Ivan,« je šepnila v zadnjem naporu pojemajočih moči. »Ne zapusti najinih otrok, ko ne bodo več matere imeli. — Bodi jim dober oče.«

Težko sem se obrnil vidnega ganotja. Ostal sem, kakor pribit na mestu, dasi sem se zavedal, da je moja zdravniška intervencija zaman.

Vajen sem sicer zreti smrti v obraz, no v resnici, bolj bridke smrti ni, kakor je umiranje mlade matere, ki zapuša nepreskrbljene otročiče.

»Nikar se ne muči, Anica, s takimi mislimi. Še bolj bi skrbel zanje, ako bi mekoš tebe ne bilo,« je dejal mehko, prepričevalno.

»Pokliči jih, pokliči moje uboge črvičke, da jim dam še poslednji poljub in poslednji pozdrav.«

Bilo mi je jasno, da jo bo pogled na stroke v tem trenutku silno razburil in ubijalno vplival na njeno itak še komaj utripajoče srce. Ali bila je to njena po-

V Judenburgu pokopani slovenski vojaki in v Grazu pokopani Ivan Endlicher bodi prepeljani zadnje dni tega meseca v Ljubljano, tako da bodo javnosti razpoloženi v Narodnem domu v soboto, dne 2. junija t. l. Isti dan popoldne se vrši pogreb na pokopališče pri sv. Križu. Ta pogreb naj bo velika manifestacija narodne in državne misli, za katero so Ivan Endlicher, kot apostol in njen glasnik, in judenbuški vojaki kot predstavitelji revolucionarne sile našega naroda, darovali svoje življenje.

Na pogreb in manifestacijo one zvišene jugoslovanske ideje, za katero je prelilo mnogo naših najboljših ljudi svojo kri in katera družji danes kulturno in politično tri jugoslovanske brate Srbe, Hrvate in Slovence, je vabljen ves narod. Vse politične stranke, kulturna društva, šole, omladinske organizacije, predstavniki oblasti, vsako dobro misleče srce in vsaka s spoštovanjem do prelitve krvi za našo svobodo navdana slovenska, hrvaška in srbska duša, ves narod si povabljen, da izkaže zadnjo čast onim, ki so Te cenili višje od samega sebe in svojega življenja.

Dnevna kronika.

— Na južni železnici vladajo neznosne razmere. Od direktnega vlaka 518 Zagreb-Maribor se je binkoštni ponedeljek v postaji Pragersko odklopilo nekaj osebnih vozov, ne da se je to potnikom preje naznanilo. Sprevodnik je sicer domneval, da se bo nekaj vozov odklopilo, a do Pragerskega ni vedel nič povedati! Ko je dospel vlak v postajo, morali so potniki šele povpraševati, predno so izvedeli, da se treba presesti. Krasen red je to! A najlepše je še to, da zna naša slavna južna železnica sicer pobirati visoko voznino, a razsvetljava dobijo samo vozovi drugega razreda! To je naravnost škandal, ki se ga ne more dovolj ostro obsojati, čisto, ako se pomisli, da se vozijo razni temni elementi okrog, ki stremijo za tem, kako bi komu kaj izmaknili. V petem povojnem letu bi pač lahko pričakovali vzoren red!

— Poskusite in prepričali se bode, da so »Pekate« najboljši in ker se zelo nakuha, tudi najcenejše testenine.

— Naš novi parlament v Beogradu hitro napreduje. Zgradba je že pod streho, izgotavlja se te dni le še glavna kupola. Parlament, ki stoji nasproti novega dvorja, bo impozantna stavba. Te dni bodo tudi razpisani natečaj za kiparska dela, ki bodo krasila pročelje in stopnišče. Tekmovanja se bodo smeli udeležiti samo domači umetniki.

— Največja palača v Beogradu bo palača »Izvozne banke«, ki bo letos dograjena. Palača bo še znatno večja nego znana »Moskva«.

— Dvorec kralja Nikola II. — narodni muzej. Vlada je v svoji seji 23. tm. sklenila, da se dvorec bivšega črnogorskega kralja Nikole I. uredi kot narodni muzej.

— Nečak papeža Leona XIII. umrl. Pred par dnevi je umrl v Rimu nenadne smrti grof L. Pecci, nečak bivšega papeža Leona XIII.

slednja želja, kateri se ni moglo zoperstaviti.

Vstopili so tedaj drug za drugim: Triletni Boris, petletna Minka, osemletna Anica in desetletni Ivan. Počasi, potihoma, strahoma, kakor da slutijo bližnjo smrt, katero sta starejša dva jedva po imenu poznala, so pristopili k postelji umirajoče matere.

Bilo je kakor da je nekaj zalesketalo v njenih že osteklenelih očeh, ko je zaprosila svoje drage, drobne malčke poleg postelje. Bil je poslednji izraz z neizmerno boleščjo pomešane radosti.

Poskusila se je dvigniti, da bi jih objela in še enkrat na srce pritisnila. Toda v njenih udih ni bilo več moči. Omahnila je. Srepro zamaknjena je strmela nekaj hipov vanje, kakor da hoče vsesati v dušo zadnjikrat slike njihovih obličij, da jih ponese s seboj v večnost.

»Molila bom za vas pri Bogu! — Prosilga ga bom, da vam da srečo. Pridni bodite. — Z Bogom. Tam se vidimo,« je dahnila komaj še slišno ter hipoma zaprla ugašajoče oči.

Malemu Borisu je bil ta prizor nerazumljiv. Pridušeno ihtenje drugih pa je delovalo nalezljivo nanj. Nakremžil je drobno šobico na jok ter dejal z zvonkim glaskom:

»Mamica, zakaj lečeš z Bogom! Saj ne

— Rodbinski svet Hohenzollerncev. Iz Haaga poročajo, da pričakujejo ta teden v Doornu prihod druge žene Viljema in pa prihod bivšega nemškega prestolonaslednika ter da se bo vršil velik rodbinski svet Hohenzollerncev.

— Spor med fašisti in nacionalisti v Italiji. Po zmagi fašistov v Italiji so se jim pridružili tudi nacionalisti, ki so bili poprej ločeni. Sedaj pa poročajo listi, da so se napuljski nacionalisti zopet oddvojili od fašistov. Število oddvojenih znaša baje 40.000. Mussolini je poslal v Napulj fašistovskega generalisima de Bona, ki naj bi pomiril nacionaliste, če mu bo to uspelo je pa drugo vprašanje.

— Katastrofalno naraščanje cen v Nemčiji. Nemčija stoji skoraj pred popolnim gospodarskim polomom. Država je zvišala s 1. junijem železniške tarife povprečno za 100% in posledica tega bo splošno naraščanje cen. Kruh stane od ponedeljka dalje dvojno dosedanje ceno. Tudi cene drugih živil stalno naraščajo. Nekateri nemški listi sami priznavajo, da hoče vlada na ta način uničiti nemško valuto ter se s tem izogniti plačilu vojne odškodnine. Listi prorokujejo, da bo nemška marka v kratkem padla daleč pod dosedanj najnižji tečaj ter v tem prekosila celo avstrijsko krono.

Druha justifikacija v Mariboru.

Maribor, dne 25. maja.

Danes zjutraj se je izvršila na dvorišču tukajšnjega okrožnega sodišča že druga justifikacija v tem letu. Anton Rozman, ki ga je mariborsko porotno sodišče obsodilo dne 23. junija 1922 na smrt na večalib zaradi hudodelstva roparskega umora je moral slediti Andreju Lichtenwalnerju. Rozmanovo hudodelstvo je vzbudilo svoj čas v našem mestu mnogo razburjenja. Skupaj s svojo prijateljico Alojzijo Rozmanovo je izvršil umor pri belem dnevu v sredini mesta — v Cvetlični ulici. Alojzija Rozmanova je bila pomilostena na dosmrtno ječo, nad Antonom Rozmanom pa se je maščevala Nemška človeške pravice po oni: življenje za življenje.

Pripomnimo, da Anton in Alojzija Rozman nista zakonca in najbrže tudi ne sorodnika. Anton Rozman je doma iz Jarovec pri Ptuj, star 36 let. Alojzija Rozmanova pa je doma iz Radenc v ljubotemskem okraju.

Kako se je izvršil umor v Cvetlični ulici.

Ko je dne 21. februarja 1922 prišel finančni svetnik dr. Ludvik Brence ob 7. in četrt zvečer v svoje stanovanje v Cvetlični ulici, ki ga je bil zapustil pred 8. uro zjutraj, je zapazil, da so vrata v spalnici sobi zaklenjena. Poklical je stražo. S pomočjo ključavničarja so nato odprli duri v spalnico. Nudil se jim je stražen prizor: V sobi je bilo vse razmetano, obleka, perilo in otroške igrače so ležale v neredu po tleh, omara in kredenca sta bili vlomljeni. V postelji na nepokruti zimnici

gleš ploč! Ko pa ni dobil odgovora, je zaplakal na glas.

Tedaj je mati še enkrat odprla oči. Kakor lahek usmev je zaigral krog njenih blelih ustnic. Nepremično je zrla nekaj trenutkov. Zdelo se je, kakor da hoče s siloma iztrgati nelzprosnosti smrti še nekaj hipov svojim dragim na ljubo.

Nato so jo obšle smrtne srage, stresla se je, v grlu ji je zaigralo, oči so se ji zavrtle in z globokim vzdihom je izdihnila.

Solza se mi je utrlila ob pogledu na te uboge črvičke, ki so postali pravkar sirote brez matere. Klečali so pred smrtno posteljo ter nevzdržema jokali. In jokali so, kakor da bi se zavedali velikosti nenadomestljive izgube, ki jih je doletela.

Mučno mi je postalo. Čutil sem, da sem v tem svetlišču resnične žalosti odveč in da bi bila vsaka tolažilna beseda žalitev ter svete, čiste žalosti.

Vendar pa mi je srce govorilo, da ne bi bilo prav, ako bi kar tako meni nič tebi nič odšel. Obvladal me je v tem hipu tisti v usmiljenju porojeni dobrodušni čut, ki se vzbuja v nas, kadar smo priče velikih nesreč. Bilo mi je, kakor da moram kot človek nekaj storiti za te uboge črvičke, ko jim kot zdravnik nisem mogel več rešiti matere.

pa je ležala mrtva Brencetova sedemdesetletna stročnica Apolonija Šilak. Bila je zadržnjena s posteljino rjuho, s katero je imela oмотano celo glavo, in črez rjuho je še imela zavezano svojo rudečo ruto. Zgornji gumbi bluže so bili odpeti, kar znači, da je iskal storilec denarja v nedrih. Sodna komisija je dognala, da je dobila Apolonija Šilakova na levo stran čela in očesa močan udarec s topim orodjem, najbrže s pestjo, ki je nosila prstan. Šilakova je umrla vsled notranjega zadušenja, povzročenega z zadrgnjenjem s posteljino rjuho. Dr. Brenca je bilo ukradenih več oblek, perila in drugih stvari, vrednih preko 11.000 K.

Anton in Alojzija Rozman morilec.

Sledi tega dejanja so vodile do Alojzije Rozmanove, ker je bila Brencetova postrežnica pred Apolonijo Šilakovo in je toraj poznala vse Brencetove razmere, zlasti tudi to, da odhaja dr. Brenca zjutraj pred 8. uro iz stanovanja in prihaja domov šele zvečer.

Od Rozmanove pa je sled kazal na zidarja Antona Rozmana, ki jo je spoznal v Mariboru in je nekaj časa stanoval pri nji. Ko se je potem pri Rozmanu našel večji del oropanih predmetov, ni bilo več dvoma, da je Rozman sokrivec.

Kako se je izvršil ta strašni zločin, se ne da natančno ugotoviti, ker sta obsodjenca tajila. Šilakova je mrtva, drugih priče pa ni bilo. Po podatkih glavne razprave pa se mora domnevati, da se je hudodelstvo zgodilo tako-le: Anton Rozman in Alojzija Rozmanova sta prišla vsak posamezno v Brencetovo stanovanje kmalu potem, ko je začela Šilakova pospravljati, kajti kuhinja je bila deloma že pospravljena in je Šilakova tudi že začela pospravljati postelje. Šilakova je najbrže pozabila zakleniti vrata stanovanja, ali pa jih je odprla na krkanje ali zvonjenje od zunaj. Rozman in Rozmanova je udarila Šilakovo na vso moč po obrazu, tako, da se je uboga starka za kratek čas onesvestila, nakar sta jo oba zadržnila z rjuho, jo omotala okoli glave in še jo zvezala z naglavnim robcem. Potem sta vrgla Šilakovo na posteljo, kjer je izdihnila svojo dušo. Ko sta opravila to grozovito delo, sta čisto nemoteno ropala po stanovanju, ker sta vedela, da Brencet ne bo več čez dan domov.

Po umoru.

Rozman je po umoru odšel v Ljubljano, kjer je delal kot zidar pri Slovenski stavbeni družbi. Ljubljano je zapustil z izgovorom, da gre po obleko na Štajersko. Izostal je od 18. do 22. februarja. Na svoje ljubljansko stanovanje je prinesel težko potno košaro, ki pa je ni pustil doma — bil je toliko previden — ampak jo je shranil pri nekem Kovaču. Ko so sledi hudodelstva pokazale za njimi, je ljubljanska policija zaplenila Rozmanovo košaro. V nji so bili predmeti iz dr. Brencetovega stanovanja. Tako se je Rozman ujel v mrežo pravice, kateri ni mogel več niti, dasiravno se je skušal na razne načine izgovarjati.

Po obsodbi porotnega sodišča so romali akti k pristojnim višjim sodiščem.

Poklical sem starejšega fantiča v stran, potegnil iz žepa listnico in izročil ji jo z vsebino vred, sem dejal:

»Glej, tvoji mamici se sedaj dobro godi. V nebesih je. Od tam bo gledala na vas in bo za vas skrbela, kakor da bi bila med vami. To pa vzemi in papa naj razdeli, kar je noter med vse štiri.«

Začudeno, boječe me je pogledal. Končno pa je molče listnico vzpel.

Ko sem nato stopal po vzpenjeh nizdol, me je obšel sram pred samim seboj. Zdelo se mi je, da je ta malenkostna materijalna miloščina v očigled take izgube izraz manj nežnega mišljenja, nekaka profanacija vzvišene čustva resničnega sočutja. Toda s krepkim sunkom sem se otresel teh pomislekov čez, par sto dinarjev jim bo pa le prav prišlo.

In začel sem razmišljati pod vtisom ravnokar doživelega umiranja, o možnosti posmrtnega življenja. Seveda je bilo to razmišljanje bolj čustveno nego znanstveno. Pomislil sem, kako se je ločila ta uboga mati iz tega sveta s prepričanjem, da vezi med njo in njenimi dragimi z njeno telesno smrtjo ne bodo ukinjeni. To prepričanje ji je stalo ob strani v težki uri ločitve, bilo je ob njenem zadnjem vzdihljaju njena velika tolažba. In to prepričanje se je tedaj zadržalo tudi v dušah njih, ki so ostali. In živelo boče v njih kot edino tolažilo, da

Pred par dnevi je dobilo mariborsko okrožno sodišče obvestilo, da Anton Rozman ni bil pomiloščen. Napočile so morilčeve zadnje ure.

Vislice.

Priprave, ki jih izvrši oblast za obsejanje človeka, so enostavne — mnogo enostavnejše kot je samo človeško življenje z neskončnim bojem med dobrim in slabim. — Poklicali so sarajevskega krvnika Mausnerja, ki je izvršil že drugo justifikacijo. Njegove službene zahteve še niso urejene, zato tudi ne obleče fraka, kadar ima opravka z večali, kakor so delali avstrijski krvniki, zlasti njihov mojster Seyfried. Vse se je izvršilo tako kot zadnjič: lesena soha s kavljem na vrhu, par vrvi, dva krvnika: mojster in pomočnik. Dvorišča je bilo drugo, ker so okoli prvega dvorišča stanovanja, kjer ležita tokrat dva bolnika. Na dvorišču in na oknih so se zbrali gledalci. Se neka ženska je radovedno pomolila svoj obraz, pa je morala takoj izginiti, zakaj taki prizori so prihranjeni le moškemu spolu. Ob pol sedmih zjutraj so bile vse priprave končane. Na dvorišče so dospeli predstavitelji sodne oblasti gg. nadsvetnik Stergar, sodnika dr. Lešnik in dr. Senjor in sodni zdravnik dr. Zorjan.

Obešenje.

Morilec Rozmanu so včeraj predali smrtno sodbo in mu povedali, da bo drugo jutro zjutraj obešen. Rozman ni ostal hladnokrven kakor Lichtenwallner; včerajšnji dan je večinoma prejekal. Pri povedoval je, da je več kriva Alojzija Rozmanova in da bi si ona bila zaslužila smrt. Proti večeru se je nekoliko umiril. Zahteval je črni kruh in ga je medel neobičajno veliko. Nato si je zaželel belega kruha. Večerjal je pečenko z belim kruhom. Noč je prečul. Značilno je, da se je dal spovedati in je udano sprejel tolažbo, ki jo daje vera. Zjutraj je spil skodelico čaja in četrt litra vina.

Pred vislice je prišel v spremstvu patra, ki je nosil belo srajco, kakor je običajna pri pogrebi. Mnogi ljudje ga je očividno presenetila; instinktivno je za trenutek odstopil od vislice, nato pa se je mirno postavil pod soho, ki je morala v njegovih očeh izgledala strašnejša od vseh stvari, ki jih je videl kdaj v življenju. Urno so ga ovile krvnike vrvi, in trenutek pozneje je že obvisel na kavljini. Pater je opravljal molitve za umirajočega. Ob 6.48 je pristopil zdravnik in konstatiral, da je umiranje končano.

Rozmana bodo obducirali in danes zvečer pokopali na Pobrežju.

JDS.

Občni zbor kraj. org. JDS v Mariboru se vrši dne 30. t. m. ob 7. uri zvečer pri Brudermanu.

Občni zbor krajevnih organizacij JDS v Trbovljah se vrši v nedeljo 27. t. m. ob 10. uri dop. pri g. Fortejnu na Vodah.

Občni zbor kraj. organizacij JDS v Dol. Lendavi se vrši v soboto 26. t. m. ob 18. uri zvečer pri Rittoperju.

Živi njihova mamica tam gori nad zvezdami, večno in lepše življenje.

Toda pomislil sem dalje, kako bo mogla ta uboga duša tam v večnosti uživati neiskaljeno veselje izveličanih, ako bo videla, zroč na zemljo, da se njenim nedolžnim ljubim malčkom morebiti slabo godi. Brez tople materine ljubezni, prepušteni morebiti samim sebi, morebiti obdani od mrzlih src, bodo rastle in stopali trnjevo pot v življenje. Morebiti jim bo nemila mačeha s prezirno skopostjo rezala tudi vsakdanji kruh! Morebiti bodo brez skrbežljivega materinega vodstva zašli na kriva pota, ki vodijo v nadloge in nesreče. Ali ji ne bode taka zavest grenila večno veselje?

Sicer pa kdo ve, sem pomislil dalje, s kakimi občutki gledajo oni tam gori na nas, in kakšna merila imajo za naše boli in težave. To, kar imenujemo mi življenje, tista čisto predolga pot iskanja ljubezni, prevar, solza in trpljenja od rojstva do groba, to je morebiti zanje le sam kratek trenutek, ki v večnosti sploh ne šteje, brezpomembna kapljica v neizmernem morju. Morebiti njim, ki poznajo pomen in namen vsega, kar je, naše boli sploh niso zlo, nego nujna potreba za harmonijo celokupnega stvarstva. Kdo ve? Eno pa je gotovo: Nekaj naravnega je smrt. Čudovita skrivnostna pa je pot v večnost. In poslednji pozdrav nam kljub vedno: Na svidenje.

Mariborske vesti.

Maribor, 25. maja 1932.

m Sprejem judenburških žrtv. G. župan nam pošilja sledečo notico: Občinski svet mestne občine mariborske je v svoji seji dne 11. tm. sklenil oficijelno se udeležiti in dati inicijativo za čim večje častnejši sprejem slovenskih žrtv, padlih v letu 1918 na podlagi prekega sode v Judenburgu. Z ozirom na ta sklep pozivam vsa mariborska društva, da se tega sprejema udeležijo. — Izkop žrtv se vrši neprekinjeno dne 29. tm. zvečer v Judenburgu in se odpeljejo rakve isti dan preko Leobna in Gradca v Maribor. Točen prihod vlaka se bo javnosti javil. Vsa društva, ki se hočejo sprejema oficijelno udeležiti in k čim slovesnejšemu sprejemu pripomoči, naj določijo po enega zastopnika, ki naj ga odpošljejo v ponedeljek dne 28. tm. ob 5. uri popoldne v magistratno dvorano na tozadevno posvetovanje. Tako se vabijo tjakaj tudi zastopniki tiska. Posebnih vabil se ne bo pošiljalo. Župan V. Grčar, l. r.

m Na častni spomin f. nadsvetnika Sitarja so darovali Dijaški kuhinji v Mariboru po 100 D. gg. odvetniki dr. Rosina, dr. Lipold, dr. Rapoč in dr. Ravnik. Priročna hvala!

m Glasbena Matica. Pregovor pravi, da čim redkejša je stvar, tembolj jo čislamo, tembolj nam je draga. Matični koncerti so bili doslej redki, a vsi zelo dobro obiskani. Tudi letošnji koncert, ki se vrši v soboto dne 2. junija, je edini v tej sezoni. Zakaj je sam, to bo vsakomur jasno, ko prečita tozadevno pojasnilo, ki ga prinese naš list te dni. Koncert je edini, je sam, zato je tudi umljivo vseobče zanimanje in povpraševanje po njem. Nekaj sicer povedo že lepaki, ki jih je danes videti po mestu, besedilo pesmi pa se bo dobilo v koncertni dvorani, oziroma pri Zlati Brišnikovi. Istotam bodo v predprodaji tudi vstopnice. Nič ne naj ne zamudi tega koncerta, ki bo vsakomur nudil zelo pester in krasen spored. Naštudirani je vesno, zato je z gotovostjo pričakovati, da bo vsakdo šel ta večer zadovoljen iz koncertne dvorane.

m Ljudski oder v Mariboru — klerikalna ustanova. Že takoj spoznamo, ko se je osnoval Ljudski oder v Mariboru pod vodstvom g. Peršuba, bivšega režiserja ljubljanskega klerikalnega Ljudskega odra, smo mislili, da se skriva za to novo ustanovo klerikalna est proti Narodnemu gledališču. Takrat so nas še uverili, da temu ni tako, ampak da hoče biti Ljudski oder v Mariboru stogo kulturna ustanova brez politične barve. Spoznamo, da je tudi res izgledalo, da je tako kajti dedovali so tudi napredni člani. Vse to pa je bilo le pesek v oči, kajti te dni smo spoznali, da je Ljudski oder v Mariboru vendar klerikalna ustanova. Na 51. izuglajeno so začeli voditelji kazati pravo barvo in iztiskati iz društva vse, ki niso klerikalei. Ko so člani spoznali situacijo, so izstopili sami in torej ni res, kar piše g. Peršuh v »Jutranjih Novostih«, »Straži« itd., da so bili izključeni. To se je zgodilo samo z eno članico. Sedaj je odbor izključeno v rokah klerikalcev in tudi članstvo je iste barve, zato pa je vzela Ljudski oder pod protektorat »Straže«. Svoječasno se je v našem naprednem časopisju oglašalo z 7-8 glasu, naj se enkrat preneha slepomiti, kar je naprednega naj bo napredno, kar je klerikalnega pa naj bo klerikalno, kar nam naprednjakom ravno polovičarstvo, katera klerikalci ne poznajo, največ škoduje. Ljudski oder je klerikalna, zato naj se ne štljuje zraven oni, ki niso klerikalci. Sramota pa je, da daje zatošča tej klerikalni družbi ravno naš napredni Narodni dom. V tem oziru bo treba temeljito revidirati. Klerikalci naj za svoje društvo, ako ga hočejo imeti, grade lasten oder. Naš stari Narodni dom mora ostati čist. Ven s klerikalnim Ljudskim odrom! Gadov ne bomo gojili na lastnih prsih!

m Loterija mariborske gradbene akcije ponovno odklonjena. Na prvo rešitev ministrstva, ki je odbilo prošnjo za dovoljenje gradbene loterije v Mariboru, je oddelek za kmetijstvo Pokrajinske uprave v Ljubljani napravil nov utemeljen predlog na kmetijsko ministrstvo, naj posreduje, da upravni odbor razredne loterije v Beogradu gradbeno loterijo v Mariboru dovoli, ker bi bilo to v eminentnem interesu prebivalstva v Mariboru. Upravni odbor je tudi to vlogo neugodno rešil in se sklicuje v rešitvi na to, da bi bila taka loterija na škodo splošnih državnih interesov. Tako je torej v vodo padla lepo zamišljena akcija. Značilno je, da je prva rešitev bila dostavljena intereentom šele po dolgih urgenceh — drugi dan po volitvah. Takrat se je ministrstvo sklicevalo na neki zakon (kakšen tega ni povedalo!), tokrat se sklicuje na »splošne državne interese«. Kaj si gospodje radikalci pod temi predstavljajo, ostane odprto vprašanje. Jasno pa je, da se jim interesi našega prebivalstva — hehehe.

m Predavanje o slovenski umetnosti se vrši danes, v petek zvečer ob 8. uri v veliki kazinski dvorani. Predava končevator g. dr. Stele iz Ljubljane. Vstopnice se dobe pred predavanjem pri blagajni.

m Protialkoholni dan. Na pravoslavni praznik sv. Cirila in Metoda, ki je bil včeraj, se vrše po odredbi ministrstva za narodno zdravje na vseh državnih in zasebnih šolah predavanja o škodljivosti alkoholizma. Z ozirom na ogromne svote, ki se pri nas potratijo za alkoholizem, t. j. za to, da se še bolj polnijo ječe in bolnišnice in da se rode degenerirani otroci — bi bilo umestno, če bi bil ta dan sploh posvečen boju proti pijančevanju. Menda ni nikogar med nami, ki bi trdil, da tak boj ni potreben — izvzemši če spada sam v bratovščino nesvetege Alkohola. Obžalovati je, da se ta priložnost ne izrabi bolj smoteno in velikopotezno. »Sveta vojska« je priredila snoči v mali kazinski dvorani predavanje vojaškega zdravnika gosp. dr. Justina, ki bi bilo učinkovitejše, če bi sklopljen aparat ne nagažal toliko. — Obisk je bil slab. Po predavanju se je vršil občni zbor »Svete vojske«. Ta armada je očividno nezadostna za resen boj s tako močnim nasprotnikom kakor je alkoholizem, ki nas neprestano ropa in izkorišča po zaslugi človeških predsodkov, navad in razvad.

m Kako je postal svet? Na to vprašanje bo odgovoril gospod polkovnik Philippovič v svojem šestem astronomičnem predavanju, ki se vrši v torek dne 29. maja ob 8. uri zvečer v kazinski dvorani. Slikal bo veličastne kosmogonične, geogonične in geologične pojave, vsled katerih se je iz pravarine po fizikalnih zakonih razvil solnični sistem in današnje ozvezdje. Pri tem se bo dotaknil tudi vprašanja: Odkod pravarina, ali je materija večna ali ustvarjena? Jeli mogoče, da je nastal svet slučajno? Predavatelj bo navedel o teh vprašanjih mnenja najodličnejših poganskih modroslovcev, ter najuglednejših astronomov n. pr. Boskoviča, Kopernika, Galileja, Keplerja, Newtona, Herschela, Sacchija, Gausa, Brauna, itd. ter mož, ki so na tem polju človeške znanosti merodajni. Predavanje bo zanimivo in je tudi za vsakega izobraženca orientacija v teh vprašanjih potrebna. Stojšče s sedeži po 4 in 6 D.

m Žrtv špekulanta in današnjega sistema. V četrtkovni številki našega lista smo poročali v rubriki »Izpred sodišča«, o kaznovanih razpečevaleh punarejenih 1000-lirskih novčanic, o trgovcu Beraniču in policijskemu agentu Malensku, ki sta bila obsojena prvi na 6, drugi pa na 3 mesece ječe. Kakor doznavamo naknadno, je g. Malenski postal žrtv špekulanta Beraniča, ki je izrabljal Malenskovo bedo in lahkovernost. Zato zasluži državni uslužbenec vse obžalovanje in pomilovanje. Današnje obupne razmere v katerih se nahajajo državni uslužbenci, posebnost na stražniki in agenti, bodo naše ljudi privedle še mnogo dalje, če se hiro in temeljito ne spremene. Krivda, če kdo postane žrtv, leži v sistemu, ki vlada v naši državi, v onem sistemu, ki mora državno nameščenstvo privedi do obupa.

m Zopet ena mesarska. Lansko leto v avgustu je neka gospa naročila pri mesarju V. na Aleksandrovi cesti več stotov gnoja ter se pogodila za ceno 100 K. Pri nakupu je bil navzoč tudi njen soprog. Ko je hotela sedaj gospa plačati kupljeni gnoj, da ga ji je mesar zaračunal po 300 K. Ker se ni hotela pravdati z mesarjem, je gnoj sicer plačala, kakor je zahteval, dobro pa je, da to izve javnost, da bo v bodoče vsak kupovalec zahteval pisмено pogodbo in ceno.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevnem koncert od pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladolei in domače pecivo.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Petek, 25. maja: zaprt.
Sobota, 26. maja: Hasačinica, B. premijera.

»Hasačinica«. Opozorjamo cenj. občinstvo na jutrajšnje premijero »Hasačinica«, dramo v treh dej. Spisal Milan Ogrizovič. Drama, ki je bila že v tuk. gledališču vprizorjena z jako lepimi uspehi, bo imela nedvomno sedaj še večji uspeh, zlasti ker se igra v originalu. Drama je zajeta iz srbskih narodnih pesmi, vsebuje polno močno dramatičnih scen in je eno najprijetnejših repertoarskih del vseh jugoslovanskih gledališč. Več pristanih dragocenih bosanskih kostumov, vezit in orožja je iz prijaznosti posodil gosp. arhitekt Schell. Za to krasno dramo je še sedaj precej zanimanja, na kar opozorjamo cenj. občinstvo, da si pravočasno oskrbi vstopnice. Predstavi prisostvuje g. Milan Ogrizovič.

Lidia Wiziakova, slovenska plesalka priredi v nedeljo 27. t. m. v mariborskem gledališču samostojen plesni večer. Kritika in priznanja, ki jih je bila gđ. Wiziakova deležna na različnih turnejah doma in izven domovine, nam jamčijo resen umetniški užitek. Spored obsega plesne moderne smeri, je jako pester in zanimiv ter bo zadovoljiv v vseh ozirih. Na sporedu so skladbe Debussyja, Gounoda, Griega, Mozarta, Smetane, Šuka in dr.

Kultura in umetnost

x Schreiner-Hubadova štiridelna čitanka za osnovne šole je na novo izšla in sicer za enkrat 11. del, ki ga je v novi izdaji priredil šolski nadzornik Lj. Černež. Schreiner-Hubadova čitanka je vsom starejšim pedagogom kot izvrstna tako dobro znana, da je ni treba šole priporočati. Ta čitanka je že pred letom dni pošla, in je vse šole, v katerih je vpeljana, že težko čakajo. Pričakujemo, da nas kr. založba šolskih knjig na nadaljnje zvezke te čitanke ne pusti predolgo čakati. Tiskarna Sava je to knjigo prav čedno iztiskala in opremila.

x Izpremembe in dopolnitve stanovanjskega pravilnika so izšle kot posebna brošurica pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

x Kulturno-zgodovinska razstava v Varaždinu. »Glas Madjimurja i Zagorja« poroča, da se je v Varaždinu osnoval poseben odbor za priredbo velike kulturno-zgodovinske razstave v Varaždinu meseca avgusta.

Sokolstvo.

o Letošnji nastopi Sokolske župe v Celju. 29. junija t. l. se vrši v Celju naračajski dan za vsa v celjski župi včlanjena društva. Na predvečer je akademija, drugi dan tekma, popoldne javni nastop. Po došlih poročilih bode udeležba naraščajo velika, 8. julija se vršita okrožna zleta in sicer za celjsko okrožje v Konjicah, za savinjsko v Sočanju. 15. julija v Zagorju ob Savi prvenstvena župna tekma, 12. avgusta župni zlet v Trbovljah, 26. avgusta župna tekma članov in članic v Celju.

Sport.

x Prvenstvena tekma med prvakoma ISSK Maribor: Atletiksportklub Celje se vrši v nedeljo dne 27. maja t. l. popoldne ob 1/5. (1/17) uri na igrišču Maribora v Ljudskem vrtu. — Ker sta obe moštvi v dobri in močni sestavi, bode tekma nadvse zanimiva in to tembolj, ker se gre v predstojećem slučaju za predlekm in za zmago dotičnika, kateri pride na vrsto, da se potem bori za prvenstvo Slovenije. Cenjeno občinstvo in prijatelje sporta nujno vabimo k številni vdeležbi. — Kot predlekm nastopi rezerva Maribora proti rezervi Svobode, ob 1/3. (1/15) uri.

x POLNP. V nedeljo, dne 27. maja ob 14.30 uri prvenstvena tekma Maribor—ASK Celje na prostoru Maribora. Sodnik g. Hrast; služba g. Nemeč.

Objave.

§ Mestni kino. »Jekleni mož« senzacijska pustolovščina v 6 činah z Lusjanom Albertini v glavni vlogi se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

Izpred sodišča.

Ubij v silobranu.

V noči na 5. februarja so luščili pri posestniku Jožefu Avguštinu v Stopnem, okraj Slovenska Bistrica, bučnice. Pri tem delu so mu pomagali fantje in dekleta iz domače vasi, med njimi posestniški sin Anton Avguštin, pa tudi iz Sesterž, med temi 21 letni posestniški sin Anton Božičko. Po končanem delu je ponudil gospodar kruha. Ker ni bilo krušnega noža na mizi, je dal Anton Avguštin svojega na razpolago. Ta pa je naenkrat izginil raz mize. Avguštin je v šali omenil, da bo napravil vizito. Ko pa je zvedel, da je vtaknil Božičko nož v žep, je naenkrat vzkliknil: »Sedaj pa že vem, kje je moj nož.« Božičko se je čutil prizadetega ter stopil k Avguštinu, zahtevajoč od njega, da pove, kdo ima njegov nož. Avguštin pa ga je mesto odgovora udaril za uho in sunil od sebe. Božičko je reagiral in pričela sta se sem in tja ruvati. Pri tem je Božičko svojega nasprotnika malo popraskal na obrazu, ta pa je njega ugriznil v roko in mu zagrozil, da ima pet nožev nabrušenih zanj. Ko sta se nato spustila, je hitel Avguštin na dvorišče in se vrnil s sekuro. Pri hišnem pragu pa mu je Marija Avguštin odvzela sekuro. Nastal je potem mir in pričel se je ples. Opolnoči so odšli fantje iz Sesterž, Božičko kot zadnji. Komaj so prišli na dvorišče hiše, je pribežal Anton Avguštin za njimi. Pobral je kamen in ga vrzel proti Božičku, ki pa je zletel preko njegove glave. Nato je priskočil z ročico k nasprotniku ter zavil h njo proti njemu. Božičko pa je pariral udarec z roko, tako, da ni mogel obsedeti na glavi in da je bil poškodovan le na roki. Napadeni je sedaj skočil k plotu, da bi si poiskal kaj za obrambo. V roke mu je prišla motika. Ko je njegov nasprotnik zopet zamahnil z ročico proti njemu, ga je udaril z motiko po glavi. Udarec z motiko je bil usodopolen. Udarencem je bila poškodovana lobanjska koža in tudi lobanjska kost, ki je imela za posledico malenkostno krvavitev na trde možganske opne, kar je povzročilo njih gnojno vnetje. Vsled tega gnojnega vnetja je Anton Avguštin dne 12. februarja v bolnišnici v Ptuj umrl. Božičko, ki svoje dejanje prizna, ni ravnal v sovražnem namenu, nego le, da bi odbil od sebe kričeni napad na svoje življenje in je le iz

strahu in prepasti prekoračil meje pravične in potrebne obrambe. Okrožno sodišče ga je obsodilo radi pregreška zoper varnost življenja po §§ 2 g in 335 k. z. na 10 mesecev strogega zapora.

Fantovska surovost.

Dne 30. novembra 11. je prišlo do prepira med Rupertom Senekovičem ter 21-letnim zidarskim pomočnikom Antonom Kovačič in njegovim pajdašem Jožefom Belolom, vsi iz Loškega vrha, okraj Sv. Lenart. Senekovič je zbežal pred svojima nasprotnikoma v hišo svoje gospodinje Marije Kramberger, kamor sta prišla oba za njim. Ko je šel iz hiše ven, ga je zunaj pehnil Kovačič z nožem v prsa in ga težko poškodoval. Kovačič prizna, da je pehnil Senekoviča v razburjenosti, misleč, da ga hoče ta napasti, ker je dvignil roko, v kateri je imel neko stvar. Kovačič je bil pred okrožnim sodiščem obsodjen na 6 mesecev težke ječe.

Sraka v hlačah.

19-letni posestniški sin Ivan Kuzma v Veličanih, okraj Ormož, ki je že 3-krat radi tatvine predkaznovan, je ukradel meseca februarja l. l. Ivanu Baumanu v Veličanih 5 m bakrene žice v vrednosti 1060 kron. Nadalje je vzel Juriju Cimermanu orodje za rezanje železa v vrednosti 400 K. Leopoldu Viharju v Ljutomeru pa je odnesel spomladni lan, leta klubuk v vrednosti 800 K. Konečno je osumljen, da je v času od meseca julija do avgusta lant. leta v večkratnih ugrabkih ukradel Petru Spesiču v Zagorju budilnik, stensko uro, škarje, urarski predirač, možko žepno uro, žensko srebrno ročno uro, še eno žensko uro, 4 stenske navadne ure, urina stekla in kazalce, 4 verižice za stenske ure, urino kolesje in pero. Obsojen je bil radi hudodelstva tatvine na 3 mesece težke ječe.

Turistika in sport.

: Sv. Duh na Ostrem vrhu (907 m). Ena najvažnejših točk našega obmejnega Kozjaka je nedvomno Sv. Duh. Ponosno stoji cerkev na Ostrem vrhu in gleda na čudno človeško stvarstvo — državno mejo. Kot kača se vije ta okrog in skozi vas, tako, da je nova šola in približno polovica pokopališča na tujih tleh. Tu gori deluje peščica narodno navdušenih ljudi za probo našega življa. Stavili so si nov oder, ustvarili si planinsko gledališče, ki prid-

no deluje. In to vse, da prodajajo ljudstvo da krepijo narodni čut ob tej naši severni meji. Naša dolžnost je, da jih obiskujemo, da prirejam izleta, da pokažemo, kako znamo ceniti narodna delavca, kako se zanimamo za narodno ogrožene kraje. Kozjak se od strani naših izletnikov zelo zanemarija. Zakaž, ne vem! — Kdor pride k Sv. Duhu in vživa tam krasni razgled, kdor hodi bo lajnati dolinah in šumečih gozdovih, ob žuborečih potokih, se mu kraj omili, on pride večkrat. Odsek amaterfotografov Slov. plan. društva v Mariboru priredi v nedeljo, dne 27. maja propagandni izlet na Kozjak. Odpeljemo se ob 5.05. uri od glavne-

ga kolodvora do Sv. Lovrenca, krenemo do doline Čremenica, nadalje po njej in po nemarkirani poti k Sv. Duhu. Od tam se vrnemo mimo Zlemberških ribnikov, razvaline istoimenskega gradu, čez Sv. Križ in Sv. Urban v Maribor. Med potoma se bode fotografiralo pokrajine, a tudi kaka lepa skupina. Pridružite se mnogostevilno temu izletu! Nekaj jestvin naj vsakdo vzame s seboj. Pokažimo našemu obmejnemu ljudstvu, da nismo pozabili na nje, temveč da razumemo njih težnje, ter da jih hočemo z našimi obiski božati k nadaljnemu boju za narodni obstoj naših obmejnih in ogroženih postojank! Vsi na plan! — Roter.

Mala oznanila.

Žensko kolo v dobrem stanju je po nizki ceni na prodaj. Vpraša se v Slovenski ulici št. 27, dvorišče, od 10. do 17. ure. 1031

Otomana, etreja posteljica, dve kompletni postelji, blazine, preproge in dr. na prodaj. Vpraša se: Rotovski trg št. 8, I. nadst., levo. 1032

Cement, opeko, slamo, seno, evas, koruzo, krompir, drva, premog verno pri Andreju Oset, Maribor, Aleksandrova c. 57. Telefon 88. 930 20—12

Krasno arondirano posestvo 20 minut od železniške postaje Pesnica, obstoječe iz 7 orolov senokoše z lepim sadnim vrtem, 3 orole bukovice gozda, 1/4 orala novega vinograda in okoli 8 orolov prvevrstnih njiv, z zidanimi in opeko kritimi gospodarskimi poslopji, se takoj prodaja. Cena po dogovoru. Naslov se izve pri Konradu Žnuderl, Frankopanova ulica št. 11 v Mariboru. 1027 2—2

Novozidana hiša za dve družini, z vrtom, v bližini Maribora, se takoj prodaja. Naslov: Podlipnik, Tezno 37. 1023

Mož srednje starosti, brez otrok, s precejšnjim premoženjem, se želi priključiti na boljše posestvo z gozdom ali trgovino. Posredovalci dobe dobro nagrado. Naslov se izve v upravi »Tabora«. 1029 2

BERSON

Berson je in ostane najboljša kvaliteta znamka. Varuje čevlje, cenejši in trpežniji je od usnja. Od vašega čevljarja zahtevajte, da vam pritrli Berson gumi podpetnike in gumi podplate.

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor

srnjce, hlače, pyjame, opreme za neveste, otroško perilo, kombinacije itd. Izdeluje po najnižjih dnevnih cenah.

Ljudmila Jackner

MARIBOR. Koroška cesta št. 31.

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra. (Dalje.) (95)

»Vitez,« — ga je vprašala, — »kako vendar ste bili v vrtu, ravno ko sem jaz prišla tjakaj?« — »Kako pač morete poprašati po čem takem! — Odkar sem zvedel, da ste v ti hiši, sem blodil pod drevesi v vrtu, da vas zagledam. — Bil sem, kakor zakleta duša iskajoča svoj cilj.« — »In kako ste vendar vedeli, kje sem?« — »Sledil sem kočiji, ki vas je privedla semkaj,« — je odgovoril vitez — »pobledevši pri spominu na one dogodke.« — In vendar se je že drugi zlagal, — saj ga je de Bernis dovedel do zatišja in skrivnostni listek ga je dopoldne obvestil, da bo Ivana šla iz hiše ob desetih. — Ali — kateri zaljubljenec se pač ni ma obdolževati takih neresnic? — Ivana je postala zamisljena: — hotela je obvestiti kralja, kaj mu preti in vendar ni mogla prositi d' Assasa, kraljevega tekmeča v ljubezni, da bi ji pomagal v njeni nameri. — Nekaj ji je vendar dalo malo gotovosti. — Oni neznanci, ki so prišli po sili v njeno hišico, da jo prisilijo, da piše kralju, — so računali na to njeno pismo, s katerim bi kralja vjeli v svojo oblast, — v nastavljenost past. — Ker pa pisma ni pisala, ga kralj seve ni mogel dobiti in nevarnost ni bila tako neposredna. — V svojem premišljevanju je prišla do sklepa, da počaka ugodnega trenutka, da obvesti Ludvika XV. — istočasno pa tudi, da se ne oddalji iz Versaillesa. — »Kamor mi velite, gospa, — ako želite vrniti se v Pariz, — vas s svojim konjem...« —

»Ne, ne,« — je hitro odvrnila, — »treba je, da ostanem tu, v Versaillesu.« — Zamračilo se je oko, užalostil izraz obraza vitezevega, — vzdihnil je: »Da, da — Versailles, — to je kralj!« — Ali čutil se je presrečnega, — bila mu je ob strani, — ni imel tedaj časa za ljubosumna domnevanja. — »Ako ne želite vrniti se v Pariz, ne vidim drugega izhoda, kot da...« — je začel svoj odgovor. — »In kaj bi to bilo,« — je živahno povzela Ivana. — »Govorite jasno, vitez!« — »Da vas povedem k sebi na dom.« — je dovršil d' Assas in zarudel, kot da je spregovoril gorostasno nemožnost. — »To bi bilo res edino,« — je priprosto odvrnila, — »v vaši hiši, — pod varstvom resnega moža, kot ste vi, se mi pač ni ničesar bati.« — Priprostost, s katero je sprejela Ivana njegov predlog, je d' Assasa presunila, presenetila. — Pričakoval je vsaj nekaj odpora, — ali Ivana je tako naravno sprejela njegovo povabilo, kot da jo je povabil brat. — Začutil je hipoma bodočo grenko bol, kajti dokazovala mu je preveč mirnega zaupanja, — preveč videla v njem vdane ga brata, — kot da bi ga mogla ljubiti na drug, zaželjeni način. — In vendar je bil ponosen na to njeno zaupanje. — Stopal je tedaj trdnimi koraki proti Reservoirs in se vstavil pred vrati skrivnostne hiše, v kateri mu je gospod Jakob ponudil tako izvanredno gostitev. — Istočasno pa se mu je vrnil spomin na vse izvanredne dogodke, spomnil se je obiska čudne prikazni, črnooblečene ženske, katere mu je zabičala, da ne sme nikoli stopiti v nasprotni paviljon, — spomnil se je listka, ki mu je bil skrivnostno dostavljen onega dopoldne in ki mu je povedal, da bo ravno oni paviljon na njegovo razpolago, ako bi se vrnil z Ivano. — Mahoma ga je spreletela groza pred

nevidno nesrečo, ki bi vtegnila ga zaseči, ga uničiti. — Hotel je nazaj, vrniti se, — prekasno je bilo. — Vrata so se že odprla in Lubin — njegov strežaj — se je prikazal. — D' Assas se je odločil, da skuša usodo dogodkov do konca. — Ni mu manjkalo moči, — ni mu manjkalo poguma. — »Naj se zgodi, kar se hoče,« — si je po tihem mislil, — »jaz sem tu, da jo varujem!« — Jutri zjutraj poskrbim drugo zavetišče za Ivano! — In vstopil je v gostoljubno hišo. — Sledila mu je Ivana, vsa zgrbljena v svoje misli in skrbi, — kar nič se ni čudila, kako se življenje nerazumljivo pleče okoli nje. — Na dvorišču je Lubin, ki je svetil pred njima z bakljo, — okrenil na desno. — D' Assas je vendar bival v paviljonu na levo. — Že je hotel strežaja povprašati po vzroku, — toda — govorec bi morda prestrašil Ivano, — pa tudi bi lahko opomnil k opreznosti one, ki mu morebiti slede in ga opazujejo. — Vstopil je, — z desnico oklepajoč se sablje, — vstopil v oni paviljon, kamor ne bi bil smel, slušajoč skrivnostno svarilo črno oblečene ženske. — »In moje pištole?« — je trdim glasom vprašal Lubina. — »Evo, — tu so,« — je smehljajoč odvrnil strežaj. — Vitez je opazil svoje orožje na mizi in pogled na nje mu je dal več gotovosti in zaupanja. — »V ti noči se torej ne misli ničesar storiti proti meni in proti Ivani,« — je premišljeval. — »V nasprotnem slučaju bi mi bili pač odnesli pištole, — ako niso...« Čudna misel mu je šinila v glavo — pregledal je pištole, — bile so še nabite. — Zazibal se je v varno zaupnost in skraj začel misliti, da ni bila črna pošast s svojimi svarili nič drugega, kot izrodek vzhodne fantazije. — Sicer pa si je moral priznati, da ljub-

ka soba, kamor je prišel s svojo družico, ni imela ničesar zagonetnega, strašljivega. — Kot dragoceno, dražestno gnezdo elegance in dobrega okusa, katerega bi ne moglo oporekati niti najbolj razvajene in koketne dame. — Ivana je gledala, občudovala lepoto salona, — in skoraj zmedeno se zamislila v okolico. — Kako je vendar mogel d' Assas — častnik, da, ali bolj vajen bojnega polja, kot razvajenosti elegantne dame — omisliti si vse to, — kako je pač mogel tvegati take stroške? — Potolazila se je z mislijo, da je vitez porabil več let svoje plače za dobavo koketnega bivališča. — »Ubog! dečko,« — je z milim pogledom na njega pomislila. — Bila pa je pri vsem tem mirna in ne prestrašena. — Saj bi bile okoliščine zmede vsako manj prebrisano glavič, nego je bila njena, — ona je le s priprozanjem, občudovanjem opazovala vse, kar jo je krasnih predmetov obdajalo. — »Hotel je pač, da najdem tudi tu vse, česar sem navajena, česar si poželim.« — Vitez pa je med tem, opazivši nabite pištole, opazoval kraj, kamor ga je dovedel Lubin. — Pred vsem pa se je udal blaženosti in sreči, da je tako blizu svoji izvoljenki, svojemu zasanjenemu idealu. — »Madama je poslužena,« — je mahom zazvenel Lubinov glas. — »Čudež se nadaljuje,« — si je tiho zagotavljal vitez. — Ivani ni bilo do jedi, — tek ji je popolnoma manjkal. — Ali bala se je, da užali viteza, ako bi ne prisledila k njegovi mizi in jedla od jedi, katere je on pač v svojem otroškem veselju nad njeno bližino naročil, — pustil pripraviti. — Podala se je tedaj v jedilnico, ki je bila istotako lepa, umetno opremljena kot salon. — (Dalje prih.)